

Lounais-Suomen alueen hyvinvointikertomus 2015 – Satakunta ja Varsinais-Suomi -

**KUMPPANUUDELLA
TEHTY**

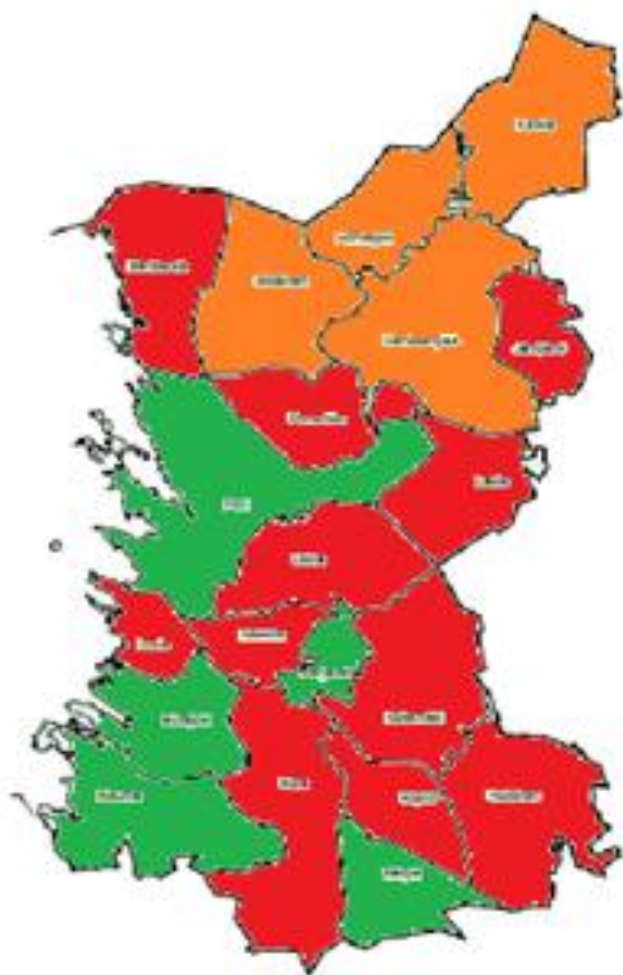
Terveydenhuoltolaki 12 §

- Kunnan on **seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia** sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin.
- On **seurattava palveluissa toteutettuja toimenpiteitä**, joilla vastataan hyvinvointitarpeisiin.
- Kunnan **on raportoitava valtuustolle vuosittain** kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista, sekä toteutetuista toimenpiteistä. Kerran valtuustokaudessa tulee valmistella **laajempi hyvinvointikertomus**.

Hyvinvointikertomus tuo esille kokonaiskäsityksen kunnan väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilasta.

Hyvinvointikertomustilanne kunnissa 2014

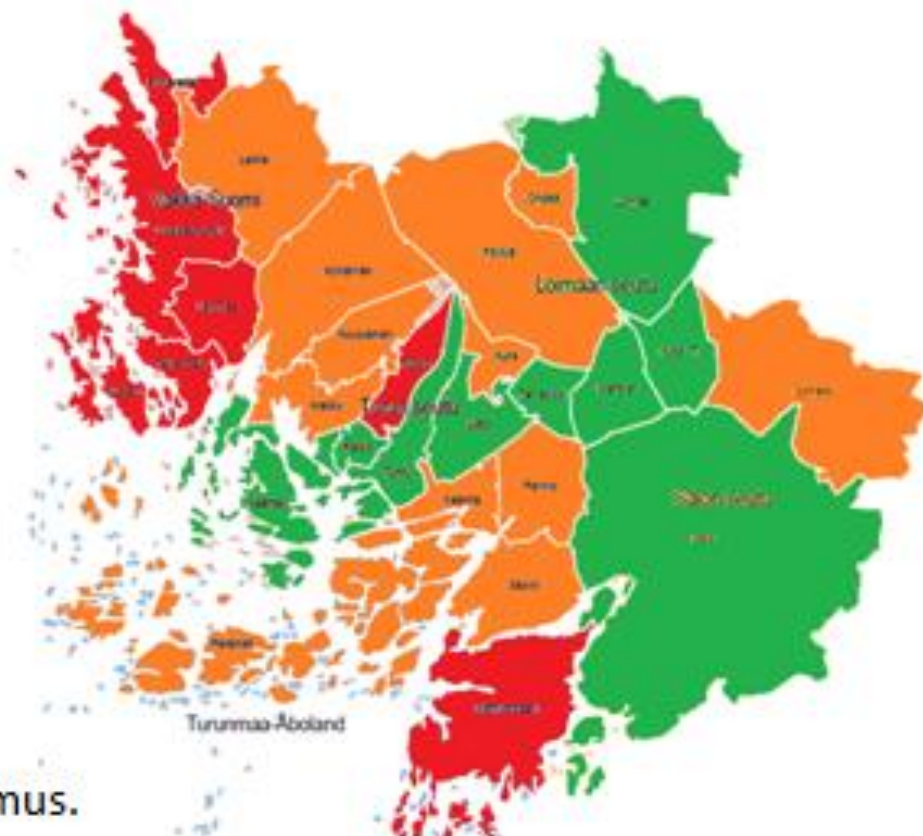
= Kunnassa ei ole valtuuston hyväksymää hyvinvointikertomusta

= Hyvinvointikertomuksen työstäminen on aloitettu

= Kunnassa on valtuuston hyväksymä hyvinvointikertomus

Vain 14 kunnassa, 48 kunnasta on valtuuston hyväksymä hyvinvointikertomus.

Lähtökohta

- Osassa kuntia on esitetty toive **alueellisesta hyvinvointikertomuksesta**, joka voisi toimia mallina kunnille.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan vastuulla. Kunta voi hyödyntää alueellista hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa ja pureutua tarkemmin oman väestön tarpeisiin ja erityispiirteisiin.

Alueellinen hyvinvointikertomus on tiivis ja helposti hyödynnettävä kooste ”rakennuspiirustus” ei ”oppikirja”.

Mukana alueellista hyvinvointikertomusta/-suunnitelmaa työstämässä

- Maakuntaliitot (Satakunta ja Varsinais-Suomi)
- Perusterveydenhuollon yksikkö (Satshp, Vsshp)
- Sosiaalialan osaamiskeskukset (Vasso ja Pikassos)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto
- Kaste-hanke
- Turun ammattikorkeakoulu

**Ohjausryhmänä toimi:
Edustajat
10 kunnasta ja järjestöjen
edustajat Soste ry:stä ja
Liiku ry:stä**

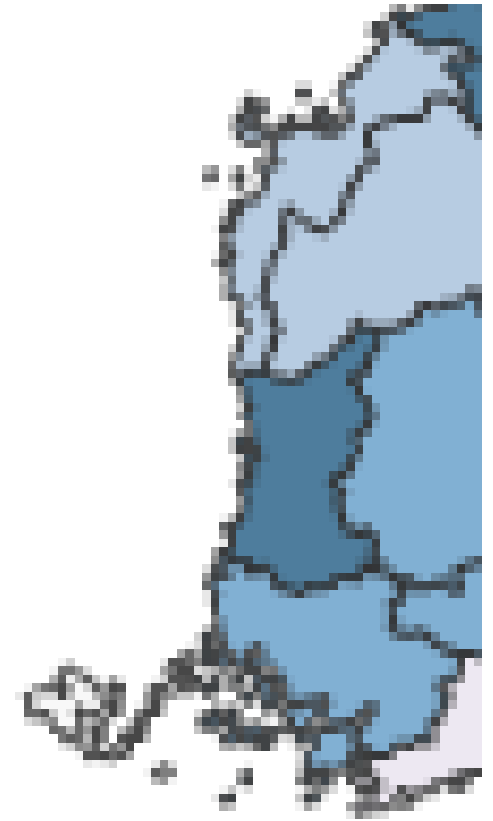

Rajaus ja näkökulma

Lounais-Suomi = Satakunta ja Varsinais-Suomi
Lisäksi vertailua Pohjanmaan tilanteeseen.

Kiinnostuksen kohteena on **väestön terveyden ja hyvinvoinnin tarpeet**, ei niinkään palvelujärjestelmä.

- Hyödynnetyt verkkopalvelut indikaattoritiedoissa:
 - SOTKANet
 - ATH (alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus)
 - Kouluterveyskysely
- Työstetty sähköiseen hyvinvointikertomus alustaan (Kuntaliitto – FCG)

Alueellisen hyvinvointikertomuksen/ suunnitelman eteneminen

Lounais-Suomen alueen hyvinvointikertomus 2015 – Satakunta ja Varsinais-Suomi -

Sisällysluettelo

1.Saatteeksi

2.Johdanto

3.Kertomuksen vastuutahot ja laatijat

4.OSA I Alueen nykytila: hyvinvointitiedon arviointi

5.OSA II Tulevan suunnittelu

- Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet
- Suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä
- Hyvinvoinnin edistämistä tukevat kansalliset ja alueelliset ohjelmat ja suunnitelmat

Miten kunta voi hyödyntää tätä työtä?

- Työhön on valittu runsas 100 kansallista hyvinvointia kuvaavaa indikaattoria, eri asiantuntijoita kuunnellen.

⇒ Kunnassa voidaan peilata oman väestön hyvinvointitilannetta näiden indikaattorien kautta.

- Soveltuvatko indikaattorit juuri meidän kuntamme käyttöön?
- Onko tarvetta täydentää indikaattoreita kunnan omilla tilastotiedoilla ja kokemustiedolla?

Kokoa joukkosi (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset palveluista sekä eri hallintokuntien edustajista ja tärkeistä sidosryhmistä) ja anna heidän tehtäväkseen pohtia kunnan väestön hyvinvointitilannetta. Mitä hyvää? Mitä kehitettävää? Mitkä väestöryhmät tarvitsevat erityistä tukea?

Esimerkki vertailusta!

Teema 	Perusindikaattori 	Lounais-Suomen AVIn alue		V1 Sata	V2 Vars	V3 Pohj	V4 Koko	V5 Eura	V6 Säky
		Arvo 	Muutos 						
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	8,2	↓↓	8,3	8,2	8,1	8,4	9	6,8
Terveys ja toimintakyky	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	16,5	↔	17,3	16,1	18,3	15,9	14,6	12,5
Terveys ja toimintakyky	Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	17,9	↑	19,5	17,2	19,8	16,4	27,4	20,8
Terveys ja toimintakyky	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	13,3	↓↓↓	14,7	12,6	13,2	12	17,8	16,5
Terveys ja toimintakyky	Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	13	↓↓	15,6	11,8	9,5	13,1	19,1	12,5
Terveys ja toimintakyky	Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	7,6	↑↑↑	7	7,9	5,6	8,8	4,4	9,1
Turvallisuus	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	7,4	↓↓	8,3	7	5,7	6,9	12,5	4,6

Miten kunta voi hyödyntää tätä työtä?

- Työhön on koottu noin 20 erilaista kansallista ehkäisevän työn ohjelmaa ja suunnitelmaa, sekä noin 10 suositusta ja raporttia.

⇒ Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa on huomioitu painopistealueiden ja tavoitteiden asettelussa kansallinen ohjaus sekä alueellinen tarve.

Sitten... Entäpä meidän kunnan haasteet? Pohditaan painopisteiden ja tavoitteiden osuvuutta omaan toimintaan. Pitääkö jotain muuta huomioida?

Painopistealueet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

- Vastuunotto elintavoista (ravinto, painonhallinta, liikunta, tupakka ja päihteet)
- Terveys-, hyvinvointierot ja syrjäytyminen
- Yhteisöllisyys ja osallisuus
- Turvallisuus
- Asuminen ja ympäristö
- Hyvinvointiosaaminen

**Elämän-
kaari-
ajattelu**

Toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi

Miten kunta voi hyödyntää tätä työtä?

- Alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan on koottu kansallisten ohjelmien ja suunnitelmien linjausten mukaisia hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja.

=> Polkupyörää ei tarvitse enää keksiä uudelleen. Tutustu tarjolla oleviin käytäntöihin, valitse sopivimmat omaan toimintaasi ja ota pysyvästi käyttöön.

Siis... Millä toimenpiteillä vastataan parhaiten hyvinvointitarpeisiin. Tee konkreettinen hyvinvointisuunnitelma tulevalle valtuustokaudelle. Priorisoi, mitä asioita laitamme ensin kuntoon, mitä sitten?

5.2 Suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueilla 2016-2020

1) Painopistealue ja kehittämiskohde/kohteet Vastuunotto elintavoista

Tavoitteet	Toimenpiteet; hyvät ennaltaehkäisevät käytännöt ja varhaisen tuen mallit	Aktiivinen vastuutaho	Arviointimittarit
Terveellisten ruokailutottumusten omaksuminen ja ylipainon välttäminen.	Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet A. Lapsiperheissä vanhempien kasvatustavan tukeminen, lapsen terveyttä tukien (mm. täysimetyksen toteutuminen, perheen yhteiset ateriat, säännöllinen ateriaritmi, terveellinen ruokavalio, liikunta, uni ja tupakoimattomuus). Lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisy ja hoito. Käypä hoito –suositus Lasten lihavuudesta. B. Ravitsemusneuvontaan kehitettyä materiaalia hyödynnetään kasvatuksen ohjauksessa, mm. Syö hyvää lapsiperhe-esite, Neuvokas-perhe, Painokas-materiaali. C. Korkeassa riskissä olevien henkilöiden tunnistamista tehostetaan; lasten painoindeksi (ISO-BMI) D. Sapere-malli varhaiskasvatuksessa, PaKu-hanke, Lihavuus kirja: Päiväkotien mahdollisuudet lasten lihavuuden ehkäisyssä E. Kouluruokailun kehittäminen, Lihavuus kirja: Koulujen mahdollisuudet lasten lihavuuden ehkäisyssä.	A. Tuotantoalue B. Tuotantoalue C. Tuotantoalue D. Kunta E. Kunta	Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet • Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista • Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Kansallisten indikaattorien täydennykset: • omia prosessimittareita • tuottajien tilastotietoa (esim. ylipainoisten lasten määrä, neuvolan tiedot) • kokemuksellista tietoa

Lähtitulevaisuudessa...

- Alueellisen HYTE -ryhmän perustaminen, alueellisen koordinaation parantamiseksi
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen valvontaa tullaan lisäämään (Valviran valvontaohjelma).

http://www.valvira.fi/files/valvontaohjelmat/Sote_valvontaohjelma.pdf

Polkupyörän keksimisen sijaan kunnissa voidaan keskittyä polkupyörällä ajamiseen.

Lisätietoja, ohjausta:

- Marjo Hamilas
Lounais-Suomen
aluehallintovirasto
- Hanna Inkeroinen
Vasso
- Heli Toroska
Pikassos